

случае допущения списывания и подсказок со стороны одногруппников, а следовательно, полученные оценки будут нечестными и необъективными. То есть в восприятии молодёжи акцент смещается со студента как субъекта академической честности в сторону преподавателя.

При этом следует заметить, что не все студенты подбирали аргументацию в пользу своей позиции с точки зрения значения академической порядочности для обеспечения справедливости оценивания. Для некоторых из них контроль со стороны преподавателя за недопущением списывания и подсказок во время экзамена – это вопрос формирования собственных качеств («нужно самому всё знать, а не надеяться на помощь», «необходимо уметь самостоятельно работать с материалом, чтобы потом успешно работать по специальности») или создания комфортной среды при прохождении учебного контроля («беседы между собой других студентов во время экзамена отвлекают, не позволяют сосредоточиться»).

Часть студентов рассматривают подсказки (в том числе и со стороны преподавателя) как средство психологической поддержки учащегося и первотолчка к составлению им правильного ответа либо в качестве способа получения новых знаний. И лишь весьма незначительная часть получателей высшего образования вспоминают о нравственной стороне проблемы академической честности.

Таким образом, проведённый анализ свидетельствует о том, что студентами признаётся необходимость соблюдения норм академической порядочности, однако не столько с нравственной точки зрения, сколько с позиции справедливости оценивания учебных достижений получателей высшего образования и создания благоприятных организационных и психологических условий во время контрольных мероприятий.

СУТНІСТЬ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ, ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ЗАПОБІГАННЯ

Герасименко О.

викладач

*Холодногірський коледж Харківського національного технічного
університету сільського господарства імені Петра Василенка*

Котко Я.М.

викладач

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

З розвитком наукової діяльності та її застосуванням у різних сферах суспільно - економічного життя, у тому числі, закладах вищої освіти, частішають випадки недотримання загальноприйнятих принципів академічної доброчесності. Крім того, на законодавчому рівні були прийняті спеціальні нормативні документи, у яких роз'яснено особливості поняття «плагіат», форми та причини його виникнення, наслідки, відповідальність і превентивні заходи.

Поняття „академічна доброчесність” слід розглядати як системність та комплексність етичних принципів і законних правил, яких повинні дотримуватися усі учасники освітньо – наукового процесу та впровадження наукової діяльності з метою забезпечення достовірності результатів навчання чи наукових досягнень [1].

Академічний плагіат є один із проявів недоброчесності. Таким чином, академічний плагіат - це оприлюднення наукових результатів, отриманих іншими особами, у якості власних або відтворення опублікованих текстів чужих досліджень без зазначення авторства чи дотримання авторських прав. Найбільш поширеними є випадки плагіату по відношенню до

звітів про результати науково-дослідних робіт, студентських наукових робіт (курсівих, конкурсних, кваліфікаційних, грантових, тощо), що є неприпустимим для наукового середовища, де формуються не лише компетентності здобувачів, а й традиції наукової діяльності, які поширюються і примножуються.

Науковець К. Афанасьєв пропонує виокремити форми академічного плагіату. *По – перше*: за обсягом привласненого наукового матеріалу розрізняють повний (автор навмисне привласнює дослідження чи текст у повному обсязі) і частковий академічний плагіат (використання структурних елементів чужих праць без зазначення автора). *По – друге*, за ступенем автентичності матеріалу виділяють прямий (привласнення авторства на чужі праці або використання елементів тексту без змін) та опосередкований (привласнення авторства на чужий матеріал, що був змінений) [1].

Серед суттєвих причин виникнення академічного плагіату І.О. Побіженко вказує на необізнаність студентами закладів вищої освіти правил цитувань літературних джерел та вимог написання і оформлення наукових робіт чи результатів наукових досліджень; відсутність мотивації на отримання професійних знань та практичних навичок, коли студенти списують тексти наукових робіт один у одного [2].

Серед превентивних заходів плагіату О. Боженко та інші вважають: інформування про необхідність дотримання Кодексу честі Університету, правил етики та підвищення відповідальності за дотриманням правил цитування та посилання; формування викладачами завдань в межах освітньо - наукового процесу з використанням інноваційних ідей, що сприяють розвитку концептуальних підходів та їх виконання здобувачами вищої освіти; організація заходів з популяризації академічної доброчесності; створення та впровадження методичних рекомендацій по належному оформленню цитувань і посилань на літературні джерела; перевірку академічних наукових текстів на плагіат; тощо [3].

Отже, академічний плагіат є досить великою проблемою сучасної освіти і науки його поширення відбувається із розвитком науково – технічного прогресу, інформаційними технологіями і засобами комунікації. Тому її усунення із наукового середовища вимагає від наукових керівників концентрації наймовірних зусиль, спрямованих на формування відповідної мотивації і запровадження дієвих методів стимулювання. З іншого боку, це випускник закладу освіти повинен мати можливість впевнитися у необхідності принципів академічної доброчесності на робочому місці і позитивному сприйнятті їх суспільством. Тому у процесі „боротьби” проти плагіату викладачі і куратори повинні проводити роз’яснювальну роботу серед студентів на принципах довіри і соборності [4].

Література:

1. Афанасьєва К. Явище академічного плагіату: витоки та шляхи боротьби / К. Афанасьєва // Теорія і практика інтелектуальної власності. — 2012. — №6. — С. 86-91.
2. Побіженко І.О. Плагіат у сучасних умовах України / І. О. Побіженко // Збірник наукових праць ХУПС. — 2015. — Вип. 4(45). — С. 181-183.
3. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; НТБ ім. Г. І. Денисенка НТУУ «КПІ ім. І.Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. — Київ : УБА, 2016. — Електрон. вид. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). — 117 с.
4. Левкіна Р., Левкін А, Рясянська А. Формування почуття професійної соборності студентів та викладачів як запорука високої якості навчально-виховного процесу у ВНЗ // Новий колегіум. — 2018. - №4. — С. 35-38.